

Türkiye Biyoetik Derneği, "Kadına Yönelik Şiddet" Hakkında Görüşü*

Kadınların şiddete maruz kalmalarında cinsiyetleri önemli bir unsurdur. Kadına yönelik şiddet; sindirme, cezalandırma, aşağılama ve fiziksel bütünlükleri ile kişiliklerini yaralamak amacıyla özel ya da kamusal alanda onlara tehdit ya da baskı yoluyla fiziksel, cinsel veya psikolojik acılar veren bütün edimleri içerebildiği gibi; cinsiyetçilik, pornografi ya da işyerinde cinsel taciz gibi kadınlara yönelik özel şiddet biçimlerini de içerebilir. "Namus" kisvesi altında kadınlardan "ahlâka uygun", "toplumun onlardan istediği gibi" davranması beklenir: "İyi, namuslu, sessiz, başına gelen her şeyi tevekkülle karşılayan kadınlar"... Bu beklentilerin dışında yaşayan, gelenekleri sorgulayan, bağımsız olmak isteyen, kısacası başkaldırabilenler ise fiziksel, psikolojik ya da duygusal şiddete maruz kalırlar. Geleneksel erkek egemen cinsel ahlak kadının özne/ birey olarak kabul edilmesine izin vermez. Özel ve kamusal alanda kadınları "annelik" ve "iyi eş" üzerinden kurgulayan ve sunan erkek egemen sistem buna uygun rol modellerini yaratır ve bu kavramları daima besler; sınırlarını çizer. Aşk/tutku yerine kadınlara uygun görülen sevgi/sadakat kavramları dolaşıma sokulur. Çocuklarına bağlı, kocasına sadık, namusuna el uzattırmayan ideal kadın imajı, egemen olan yazın alanı ve görsel medya tarafından daima yeniden üretilir. Bu anlayışa göre kadının yeri evidir. Kamusal alana çıktığında erkek egemen zihniyetin izin verdiği ölçüde gezip tozmak, gülmek, giyinmek, çalışmak kısaca "haddini bilmek", "namuslu" davranmak durumundadır. Aksi halde toplum tarafından dışlanır ve ağır bir bedel ödeyebilir, hatta öldürülebilir.

Kadın ruh sağlığını etkileyen en temel iki sosyal faktör şiddete maruz kalma ve yoksulluktur. Kadına yönelik şiddet sonucunda kadınların bedensel, ruhsal, cinsel ve üreme sağlıkları bozulmakta, gebelik ve lohusalık döneminde sağlık problemleri ile karşılaşmaktadır. Yoksulluk ve eşitsizlik, depresyon, şizofreni ve iki uçlu bozukluk gibi birçok ruhsal hastalığın kadınlarda daha sık görülmesine yol açmaktadır. Panik bozukluk, travma sonrası stres bozukluğu ve fobiler başta olmak üzere anksiyete bozuklukları ve depresyon gibi toplumda sık görülen bazı ruhsal hastalıklar kadınlarda erkeklerden daha sık görülmektedir. Kadınlar erkeklerden üç kat daha fazla intihar girişiminde bulunmaktadır.

Adalet Bakanlığı'nın verilerine göre 2009'da 1000 kadın öldürülmüş, son on yılda kadın cinayetleri yüzde 1400 artmış¹ durumdadır. Yargı kadınları öldürenleri haklı bulup "haksız tahrik indirimi" uygulamakta, medya ise izlediği cinsiyetçi politikayla kadınların yaşam hakkı ihlalini meşrulaştırmaktadır.

Türkiye Biyoetik Derneği olarak günde üç kadının öldürüldüğü, kadınların "kadın oldukları için şiddet gördüğü" ülkemizde şiddetin erkek egemen politikaların sonucu olduğunu ve bunun sonucunda kadınların yaşama hakkı dahil olmak üzere sağlık haklarının ihlal edildiğini; biyoetiğin temel ilkeleri olan insan onuruna ve insanın bütünlüğüne saygı ile bağdaşmayan bu konuda tutum geliştirmenin tıp ve tıp etiği dünyasının sorumluluğu olduğunu ileri sürüyoruz. "Nefret suçlarının" tanımlanmasını, sığınma evlerinin sayısının çoğaltılmasını, şiddete uğrayan kadınlara yönelik hizmetlerin güçlendirilmesini talep ediyoruz. Şiddetsiz bir dünya dileğiyle...

* Türkiye Biyoetik Derneği Yönetim Kurulu'nun 04 Şubat 2011 tarihli toplantısında kabul edilmiştir.

Hazırlayanlar: Dr. Feryal Saygılıgil Gündüz, Uzm. Dr. Gülsüm Önal, Uzm. Dr. Muhtar Çokar

¹ Adalet Bakanlığı'na göre kadın cinayetleri son yedi yılda yüzde 1400 arttı. 2009'un ilk yedi ayında 953, 2010'un ilk yedi ayında 236 kadın öldürüldü..." Cemre Baytok, *Express*, Aralık 2010, sayı: 115, s. 29. Ayrıca bkz:

www.adalet.gov.tr; "